

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України
ДФ Бондаренко ID 8172
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Бондаренко Нікіта Олександрович**, 1990 року народження, громадянин України, освіта вища.

У 2013 році у Київському національному лінгвістичному університеті здобув освітній ступінь Бакалавр за спеціальністю Психологія.

У 2015 році у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна» за спеціальністю Психологія - освітній ступінь Магістра з відзнакою. 2016 року отримав вищу освіту за спеціальністю Лікувальна справа та здобув кваліфікацію лікар в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця.

З 2017 року по теперішній час працює лікарем неврологом у Київській міській лікарні № 3 у відділенні неврології.

З 2021 року в аспірантурі Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України виконав акредитовану освітньо-наукову програму 27657 «Психологія розвитку особистості у сучасному соціокультурному та освітньому просторі».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України № 15-ОСН від 25 березня 2025 року у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради -	Кокуна Олега Матвійовича – доктора психологічних наук, професора, дійсного члена НАПН України, заступника директора з науково-інноваційної роботи Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України,
Рецензентів -	Грись Антоніни Михайлівни – доктора психологічних наук, професора, завідуючої лабораторії психології соціально дезадаптованих неповнолітніх Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, Манілова Ігоря Феліксовича – кандидата психологічних наук, провідного наукового співробітника лабораторії психології соціально-дезадаптованих неповнолітніх Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України,
Офіційних опонентів -	Хаустової Олени Олександрівни – доктора медичних наук, професора, завідуючої кафедри медичної психології, психосоматичної медицини та психотерапії Навчально-наукового інституту психічного здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця,

Шпортун Оксани Миколаївни – доктора психологічних наук, професора, професора кафедри психології Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти»,

на засіданні «2» травня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки **Бондаренку Нікіті Олександровичу** на підставі публічного захисту дисертації «Медико-психологічне забезпечення превенції інсульту у пацієнтів працездатного віку з транзиторною ішемічною атакою в анамнезі», за спеціальністю 053 Психологія.

Дисертацію виконано в лабораторії психології навчання імені І.О. Синиці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Науковий керівник – доктор психологічних наук, професор Л.М. Литвинчук.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вперше розроблена практична орієнтувальна основа для медико-психологічного забезпечення комплаєнсу з сімейним лікарем і неврологом у пацієнтів після перенесеної транзиторної ішемічної атаки, зокрема за рахунок підвищення психологічної і комунікативної компетентності лікарів; запропонована й обґрунтована модель взаємодії лікаря сімейної медицини і невролога з пацієнтами працездатного віку з урахуванням їхнього соматотипу, особливостей ціннісно-сміслової сфери та типу поведінки задля забезпечення вторинної профілактики інсульту; вдосконалено обґрунтування позиції щодо комплексного біопсихосоціального підходу як концептуально-методологічної основи дослідження, з'ясовані взаємозв'язки між психологічними особливостями пацієнтів, які перенесли транзиторну ішемічну атаку та способами їх залучення до психопрофілактичної роботи, а також типові труднощі сімейних лікарів і неврологів у спілкуванні з пацієнтами на етапі постгоспітальної вторинної профілактики інсульту.

Наукові результати дисертації висвітлено у 12 наукових публікаціях:

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Бондаренко Н.О. (2022). Попередження інсульту як психологічна проблема. *Психіатрія, неврологія та медична психологія*, 20, 31-38. <https://doi.org/10.26565/2312-5675-2022-20-05>
2. Bondarenko, N. (2023). Analysis of the main aggravating consequences of transient ischemic attacks. *Problems of Modern Psychology*, 62, 9-22. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2023-62.9-22>
3. Bondarenko, N. (2024). The construct of “value of health” as a predictor of post-hospital compliance in people affected by TIA. *Problems of Modern Psychology*, 63, 9-26. <http://dx.doi.org/10.32626/2227-6246.2024-63.9-26>

4. Бондаренко Н.О. (2024). Проблема комплаєнсу при вторинній профілактиці інсульту очима сімейних лікарів. *Перспективи та інновації науки (Серія «Психологія»)*, 11(45), 1176-1189. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)-1176-1189](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45)-1176-1189)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

5. Бондаренко Н.О. (2022). Психологічні чинники превенції інсульту після транзиторної ішемічної атаки. *Особистісні та ситуативні детермінанти здоров'я*. Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, 17 листопада 2022 р. Київ. С. 31-33.
6. Бондаренко Н.О. (2023). Психологічні передумови моніторингу пацієнтів після транзиторної ішемічної атаки. *Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин*. Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, 21 квітня 2023 р. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., С. 79-81.
7. Бондаренко Н.О. (2024). Соціодемографічні та психологічні характеристики пацієнтів з ТІА як тло наступної профілактичної модифікації способу життя. *Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин*. Матеріали XVI міжнародної науково-практичної конференції, 23 квітня 2024 року. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., с. 156-160.
8. Бондаренко Н.О. (2023). ПТСР як тригер мозково-судинної патології. В: *Методи та засоби психологічної допомоги постраждалим у подоланні ПТСР. Методи та засоби психологічної допомоги постраждалим у подоланні ПТСР: тези доповідей науково-практичної конференції, 30 вересня 2023 р. Київ-Біла Церква: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. С. 35-38.*
9. Бондаренко Н.О. (2024). Психологічні передумови залучення пацієнтів після ТІА до вторинної профілактики інсульту. *Science and society: Modern trends in a changing world. Proceedings of XI International Scientific and Practical Conference Vienna, Austria. 1-3 October*, 183-189.

Публікації в інших (іноземних) виданнях

10. Bondarenko, A., Krylova, V., & Bondarenko, N. (2021). Psychotherapy opportunities in the treatment of patients with chronic cerebrovascular diseases. *EC Psychology and Psychiatry*, 10(1). <https://ecronicon.net/assets/ecpp/pdf/ECPP-10-00807.pdf>
11. Bondarenko, N. (2022). The problem of compliance in persons with a transient ischemic attack. *EC Psychology and Psychiatry*, 11(3). <https://ecronicon.net/assets/ecpp/pdf/ECPP-11-00959.pdf>
12. Bondarenko, N. (2022). Personal factors determining the sustainability of compliance among patients with transient ischemic attack. *EC*

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

Грись Антоніна Михайлівна, доктор психологічних наук, професор, завідувача лабораторії психології соціально дезадаптованих неповнолітніх Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1. У дисертаційній роботі серед виділених чинників автором відзначено роль комунікативної компетентності (здатність переконати, пояснювальна розмова, конструктивна бесіда, вміння переконати). Однак, на наш погляд, варто було б ширше розкрити психологічні аспекти діалогічної взаємодії із лікарем, а також охопити й інші функції спілкування: інтерактивну, перцептивну.
2. У роботі застосовано методику Л. Сонді, яка є досить тривалою за часом реалізації. Варто було б окреслити її можливості та обмеження при діагностуванні пацієнтів з ТІА в анамнезі. Як, до речі, й інших методик.
3. У першому розділі дисертації детально висвітлено механізми виникнення ТІА у пацієнтів, враховуючи й зарубіжні дослідження, які, на наш погляд, варто було б більш повно представити у розроблених автором практичних рекомендаціях з превенції інсульту.
4. У роботі подекуди зустрічаються граматичні та стилістичні помилки, а також різноманітність скорочень, як от ТІА.

Манілов Ігор Феліксович, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії психології соціально дезадаптованих неповнолітніх Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України надав позитивну рецензію із зауваженнями:

1. У 2-му розділі роботи не завжди коректно було представлено показники статистичної значущості кореляційних зв'язків між окремими досліджуваними параметрами, що потребувало додаткових уточнень і ускладнювало загальну оцінку роботи.
2. При проведенні пілотних досліджень особистісних характеристик пацієнтів з ТІА в анамнезі за результатами факторного аналізу було виділено чотири фактори. При аналізі бажано було б дати більш розгорнуту та змістовну їх характеристику. Крім того, назва головного фактору «Тривожно-психотична акцентуація» не є, як на мене, цілком коректною.
3. У розділі присвяченому моделі взаємодії Лікар-Пацієнт бажано було б точніше відобразити та прокоментувати динамічний характер окремих психологічних характеристик, а також їх залежність від ступеню емоційного контакту між лікарем і пацієнтом.
4. Слід зазначити, що текст загальних висновків дещо завеликий та містить зайві подробиці. Це ускладнює сприйняття матеріалу та

заважає відокремлювати головні наукові результати дослідження від другорядних.

Хаустова Олена Олександрівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри медичної психології, психосоматичної медицини та психотерапії Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця, надала позитивний відгук з запитаннями:

1. У дисертаційному дослідженні застосовано розгалужений психодіагностичний інструментарій, що охоплює різні аспекти психологічного функціонування пацієнта. Зважаючи на це, хотілося б з'ясувати чим був обумовлений вибір лише трьох шкал: Mini-Mult, RHC-9 та тесту Моріски-Гріна?
2. Дослідження базується на роботі з надзвичайно складною категорією пацієнтів – особами з цереброваскулярною патологією у фазі відновлення. У зв'язку з цим питання ЩОДО алгоритму відбору респондентів: яким чином у процесі формування вибірки здійснювалася первинна оцінка когнітивної спроможності до участі у дослідженні та рефлексивного осмислення власного стану?
3. Враховуючи результати дослідження, що підтверджують значущість психосоціального контексту пацієнта для формування комплаєнсу, яким, на вашу думку, має бути алгоритм вибору комунікативної стратегії для сімейного лікаря при побудові взаємодії з пацієнтом після ТІА? За яких умов доцільно залучати до комунікації членів родини, а в яких – обирати індивідуально орієнтовану модель лікар-пацієнт?

Шпартун Оксана Миколаївна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти» надала позитивний відгук з питанням та побажаннями:

1. У дисертації зазначається, що не особистісні якості пацієнта, крім істероїдності, а його фізичний стан перш за все впливає на прихильність до лікування (с. 96-97). Чим тоді можна пояснити той факт, що факторний аналіз вивив значущість саме психологічних чинників?
2. Хотілося б почути думку автора щодо причин помолодшання інсульту та переважання чоловічої статі з цим діагнозом, про що свідчить і дослідження самого дисертанта (с.117)
3. На с. 163 автор зазначає, що в процесі забезпечення комплаєнсу на етапі вторинної профілактики інсульту визначальним є не персональний чинник лікаря чи пацієнта, а складна інтеграція медичних, соціально-економічних та психологічних факторів у поєднанні з врахуванням індивідуальної психосоціальної ситуації конкретного пацієнта. Можна було б це пояснити детальніше?

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради, «Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування та прийнятого рішення разова спеціалізована вчена рада ДФ Бондаренко ID 8172 присуджує Бондаренку Нікіті Олександровичу ступінь доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки», за спеціальністю 053 Психологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Окрема думка членів разової спеціалізованої вченої ради відсутня.

Голова разової спеціалізованої вченої
ради ДФ Бондаренко ID 8172

Олег Матвійович Кокун

Підпис Голови разової спеціалізованої вченої ради О.М. Кокун
ЗАСВІДЧУЮ

Вчений секретар Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України
Г.В. Гуменюк

Власноручний підпис

О.М. Кокун

СТВЕРДЖУЮ

Вчений секретар

Інституту психології

імені Г.С. Костюка

НАПН України

